

Alog 15

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany postanowień art. III. i VI. ustawy z 18. grudnia 1881 Dz. u. kr., Nr. 48 ex 1883, względnie ustawy z 1. sierpnia 1911. Dz. u. kr. Nr. 109, o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. m. Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Prawo propinacyi nadane gminie król. stoł. miasta Lwowa Najwyższym przywilejem z d. 6 listopada 1789 zostało zniesione ustawą krajową z d. 18. grudnia 1881 Nr. 48. dz. u. kr. ex 1883 bez osobnego specjalnego wynagrodzenia za utratę tego prawa. Tytułem jednak odszkodowania za ubytek w dochodach, płynących z prawa propinacyjnego, przyznano wspomnianą ustawą gminie m. Lwowa prawo poboru opłat miejskich od napojów spirytusowych, piwa i miodu, spożytych w obrębie miasta Lwowa.

Ustalona ustawą tą wysokość opłat miejskich od piwa wynosi:

- a) przy wyrobie $15\frac{1}{2}$ ct. w. a. za jeden hektolitr od każdego stopnia sacharometru brzezki piwnej przy temperaturze $+ 14^{\circ}$ R.;
- b) przy wprowadzeniu 1 zł. 80 ct. w. a. za jeden hektolitr piwa importowanego bez względu na jakość napoju.

W roku 1904 wniosła gmina m. Lwowa petycję do Wysokiego Sejmu z żądaniem zmiany art. III. i VI. wymienionej na wstępie ustawy w tym kierunku, aby opłaty miejskie od napojów spirytusowych i piwa zostały podwyższone.

Wskutek tej petycji uchwalił Wysoki Sejm projekt ustawy na posiedzeniu z d. 10. listopada 1904, podwyższając wspomniane opłaty, a w szczególności wysokość opłat od piwa ustalił w ten sposób, iż miała wynosić:

- a) przy wyrobie 37 h. za jeden hektolitr od każdego stopnia sacharometru brzezki piwnej przy temperaturze $+ 14^{\circ}$ R.;
- b) przy wprowadzeniu 4 K 35 h. za jeden hektolitr piwa importowanego bez względu na stopnie sacharometru.

Powyższy projekt ustawy nie uzyskał jednak sankcyi z tego powodu, że — według reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 26. stycznia 1910, L. 1376, zakomunikowanego Wydziałowi krajowemu pismem c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 28. stycznia 1910, L. 1484/pr. c. k. Rząd nie mógł się zgodzić na podwyższenie opłat od piwa, ponieważ gmina miasta Lwowa już po wejściu w życie ustawy z dnia 18. grudnia 1881 dz. u. kr. Nr. 48 ex 1883, nałożyła na podstawie

uchwał Rady miejskiej z 17. i 30. grudnia 1903 dodatek gminny do państwowego podatku gminnego od piwa w wysokości 50% akcyzowego podatku konsumcyjnego przy dowozie, a w wysokości 21% państwowego podatku od piwa przy wyrobie, co czyni około 70 h. od hektolitra piwa wprowadzonego i wyrobionego.

Według oświadczenia wymienionego reskryptu ministerialnego — c. k. Rząd nie miałby nic do zarzucenia przeciw takiemu obciążeniu piwa, o ileby pobieranie dodatku do podatku od piwa, który miasto Lwów we własnym zakresie w r. 1903 wprowadziło, na tak długo wstrzymano, jak długo miałyby być pobieraną samoistną opłata gminna od piwa w wysokości projektem ustawy przewidzianej.

Gdy jednak nawiązane przez c. k. Rząd rokowania, by gminę miasta Lwowa skłonić do zrzeczenia się dalszego poboru wprowadzonego z dniem 1 stycznia 1904 dodatku do państwowego podatku konsumcyjnego spełzły na niczem, gdyż Rada miejska uchwałą z dnia 28 września 1909 stanowczo odmówiła złożenia odpowiedniej deklaracji zrzeczenia się, przeto c. k. Rząd uznał, że zamierzone w uchwalonym przez Wysoki Sejm projekcie ustawy podwyższenie opłaty miejskiej od piwa we Lwowie jest niedopuszczalne.

W r. 1910 gmina miasta Lwowa ponowiła petycję swoją z r. 1904 o zmianę art. III. i VI. ustawy z dnia 18 grudnia 1881, z tą atoli różnicą, że — wskutek określonych wyżej trudności, czynionych przez c. k. Rząd — zrezygnowała z podwyższenia opłat miejskich od piwa, przestając na żądaniu podwyższenia opłat od napojów spirytusowych.

Rezultatem tej aktyi było uchwalenie przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 8 lutego 1910 dotyczącego projektu ustawy, który po uzyskaniu sankcyi pomimo protestów gmin Zamarstynowa i Kleparowa został ogłoszony jako ustawa z dnia 1. sierpnia 1911, Nr. 109 Dz. u. kr.

Wszelako wobec zwiększających się z nadzwyczajną szybkością wydatków na cele inwestycyjne, miasto Lwów zmuszone szukać koniecznie nowych źródeł dochodu, nie mogło wyrzec się dążenia do podwyższenia opłat miejskich od piwa.

To też Prezydium miasta, urzędujące w zastępstwie rozwiązanej podówczas Rady miejskiej uchwałami z dnia 12 i 19 września 1912 postanowiło poczynić starania o zmianę art. III. i VI. ustawy z dnia 18 grudnia 1881, Dz. u. kr. Nr. 48 ex 1883, względnie ustawy z dnia 1 sierpnia 1911 Nr. 109 Dz. u. kr. w ten sposób, aby opłata miejska od piwa została podwyższoną.

Uchwalono mianowicie, że opłata od piwa jakiegokolwiek gatunku tak przy wyrobie, jak i przy imporcie, z wyłączeniem porteru i piwa angielskiego, wynosić ma 7 koron od hektolitra, opłata zaś od porteru i piwa angielskiego 10 koron o 1 hektolitra.

Łącznie z tem postanowiono zmienić przepisy art. VI. ustawy co do zwrotów opłat miejskich, należących się przemysłowcom za piwo wywiezione poza obręb linii akcyzowych, ustanawiając wysokość tych zwrotów za piwo, niezepsute, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej 2½ stopnia sacharometru przy eksporcie w ilości najmniej pół hektolitra na 7 koron za 1 hektolitr.

Wreszcie ze względu na stanowisko zajęte przez c. k. Rząd wobec projektu ustawy z r. 1904 powzięto Prezydium miasta postanowienie, że przez czas poboru podwyższonej w wymieniony wyżej sposób opłaty miejskiej od piwa, nie może gmina m. Lwowa pobierać dodatku gminnego do państwowego podatku od piwa.

Powyższe uchwały Prezydium m. Lwowa — wskutek reskryptu Wydziału krajowego z dnia 26 lutego 1913 L. 3694 — zatwierdziła w całej osnowie nowoukonstytuowana Rada miejska dwiema uchwałami powziętymi — po myśli § 86 statutu m. Lwowa — na posiedzeniach z dnia 11 i 18 marca 1913.

Potrzebę podwyższenia opłat od piwa uzasadnia Reprezentacya miejska w relacji Magistratu z dnia 19 września 1912 L. M. 123. 332/1912 koniecznością znalezienia nowych źródeł dochodów, niezbędnych dla utrzymania równowagi budżetowej.

W wyszukaniu tych źródeł gmina miasta Lwowa nie ma wielkiego wyboru, gdyż są już one przeważnie wyzyskane częścią przez samą gminę, częścią przez państwo i kraj.

Dodatków do podatków bezpośrednich, a głównie dodatku do podatku domowoczynszowego gmina miasta Lwowa żadną miarą w obecnych stosunkach podwyższać nie może, gdyż wynikłoby stąd zbyt dotkliwe obciążenie mieszkańców miasta,

Wobec tego stanu rzeczy pozostaje gminie tylko jedno jeszcze źródło, z któregoby skarb miejski mógł być poważnie zasilony, t. j. podwyższenie pobieranych obecnie w zamkniętem mieście Lwowie opłat od piwa, gdyż spodziewany wyższy dochód z opłat od wina i moszczu winnego, w której to sprawie gmina wniosła osobną petycję do Wydziału krajowego, tylko w nieznaczej części zdołałaby zaspokoić zapotrzebowanie gminy, ponieważ konsumpcya tego artykułu jest w mieście dosyć słaba.

Według obliczenia Magistratu sprawa spodziewanego dochodu z podwyższonych opłat od piwa przedstawia się w sposób następujący:

Według przecięcia z ostatniego trzechlecia ilość piwa na terytorium zamkniętego miasta Lwowa wyprodukowanego wynosi rocznie około 100.000 hektolitrów, zaś ilość piwa do miasta importowanego około 60.000 hektolitrów.

Od tych ilości piwa pobiera gmina rocznie tytułem miejskich opłat konsumcyjnych, zaprowadzonych ustawą z 18 grudnia 1881 dz. u. kr. Nr. 48 ex 1883 oraz tytułem dodatku gminnego do państwowego podatku spożywczego od piwa (70 hał. od hektolitra piwa produkowanego i importowanego) rocznie 638.000 koron.

Według projektu pobierałaby gmina m. Lwowa w przyszłości od powyższej łącznej ilości piwa 160.000 hl. \times 7 kor. = 1.120.000 kor., a zatem 432 000 koron więcej.

Od tej zwwyżki jednakże musi się potrącić pobierany dotychczas dodatek gminny do podatku państwowego, którego gmina według projektu się zrzeka, a który obecnie wynosi 160 000 hl. \times 70 h. = 112.000 kor.

Istotna zatem zwwyżka wyniesie około 370 000 kor. rocznie. Wprawdzie gmina projektuje równocześnie miejskie opłaty konsumcyjne od importu porteru i piwa angielskiego po 10 kor. od hektolitra, z tego jednakże źródła spodziewana nadwyżka wobec bardzo nieznaczących ilości tego rodzaju piwa sprowadzanego do Lwowa znosi się z ubytkiem, który zostanie bezwarunkowo wywołany spadkiem ogólnej konsumpcji piwa jako konieczną konsekwencyą podwyższenia opłat konsumcyjnych od tego produktu.

W dalszym ciągu swej argumentacji zwraca Magistrat m. Lwowa uwagę, że potrzebę podwyższenia opłat od piwa uznał Wysoki Sejm jeszcze w r. 1904, uchwalając wówczas wymieniony wyżej projekt ustawy, która nie weszła w życie jedynie z powodów od Sejmu krajowego niezależnych.

Za przychylnem traktowaniem petycji gminy miasta Lwowa przemawiają — zdaniem Magistratu — jeszcze następujące motywy:

Ustawą z 20 grudnia 1905 Dz. u. kr. Nr. 11 ex 1906 o zarządzeniach z powodu wygaśnięcia prawa propinacji podwyższono opłatę krajową od piwa z 1 k. 70 h. na 8 k. od hektolitra w całym kraju, z wyłączeniem jedynie Lwowa i Krakowa, a to dla wyraźnie zaznaczonego motywu, aby tym dwóm stołecznym miastom pozostawić to źródło dochodu dla ich celów i dać możność podwyższenia w przyszłości opłat miejskich od piwa. Kraków skorzystał już z tego i uzyskał dla siebie od 1 stycznia 1911 znaczne podwyższenie miejskich opłat konsumcyjnych od piwa. Na mocy bowiem ustawy z 15 kwietnia 1910 Dz. u. kr. Nr. 122 pobiera od piwa jakiegokolwiek gatunku, tak przy wprowadzeniu, jak i przy wyrobie (bez względu na jego siłę, t. j. ilość stopni cukromierza, z wyłączeniem jedynie porteru i piwa angielskiego po 7 K, a od piwa angielskiego i porteru po 10 k. od hektolitra.

Otóż nie może ulegać wątpliwości, że przynajmniej w tej samej mierze co Kraków, zasługuje na podwyższenie opłat od piwa miasto Lwów, gdzie przez lat przeszło 30, mimo nader szybkiego rozwoju miasta i wzmagających się stale zadań gminy na polach kulturalnych i społecznych, wysokość opłat od trunków, stanowiących główne źródło dochodów gminy, pozostała bez zmiany, gdyż dopiero we wrześniu 1911 po długich pertraktacjach, wprowadzono w życie stosunkowo nieznaczną zwwyżkę opłat od palonych napojów spirytusowych przy równoczesnem jednakże zupełnem zwolnieniu od tych opłat spirytusu denaturowanego.

Za zrównaniem pod tym względem Krakowa ze Lwowem, przemawia także ta okoliczność, że finanse Lwowa wymagają w równej mierze, jak stosunki finansowe Krakowa, rychłej i gruntownej sanacji.

Uchwały Rady miejskiej z d. 11 i 18 marca 1913 w sprawie podwyższenia opłat miejskich od piwa zostały w gminie należycie, — po myśli § 93 statutu m. Lwowa, ogłoszone, a wpłynął przeciw nim jeden tylko protest, mianowicie Reprezentacji gminy w Zamarstynowie, która poprzednio jeszcze wniosła analogiczny protest do c. k. Na-

miestnictwa, poparty relacjami Wydziału powiatowego we Lwowie do Wydziału krajowego i do c. k. Namiestnictwa.

Protest gminy Zamarstynowa opiera się na tej podstawie, że — w myśl Art. V. ustawy z d. 18 grudnia 1881 Nr. 48 ex 1883, — ustanowiono w Art. III. tej ustawy miejskiej opłaty konsumcyjne od trunków pobiera gmina miasta Lwowa w całym okręgu zamkniętym rogatkami i linią akcyzową dla poboru rządowego liniowego podatku konsumcyjnego, a zatem i na terytoryalnych częściach przyległych gmin wiejskich Zamarstynowa, Kleparowa i Kulparkowa, które należą do okręgu akcyzowego miasta Lwowa.

Wedle dalszego ustępu powołanego artykułu ustawy wzajemne stosunki i zobowiązania między gminą m. Lwowa, a wymienionymi gminami wiejskimi, określają układy, zawarte z temi gminami wiejskimi w roku 1879.

Otóż gmina Zamarstynów twierdzi w swym proteście, że powyższa umowa nie upoważnia wcale gminy m. Lwowa do samoistnego i samowolnego podwyższania swych opłat gminnych na terytoryum Zamarstynowa, objętem linią akcyzową i uważa za rzecz niesłuszną i krzywdzącą, aby ludność tej części Zamarstynowa, która jest objęta linią akcyzową, a stanowi $\frac{3}{4}$ całej ludności tej gminy, opłacała znacznie większe należitości piwne, aniżeli część gminy poza linią akcyzową.

Wreszcie żąda gmina Zamarstynów, aby opłaty piwne pobierane przez gminę Lwów na jej terytoryum były używane wyłącznie na cele inwestycyjne gminy Zamarstynowa, co tembardziej uważa za uzasadnione, że w myśl ostatniego ustępu Art. V. powołanej wyżej ustawy — gmina Zamarstynów nie jest uprawniona w terytoryum, objętem okręgiem akcyzowym miasta Lwowa pobierać na potrzeby gminne dodatki do podatku konsumcyjnego od trunków i od innych artykułów konsumcyjnych.

Rozpatrując powyższe zarzuty gminy Zamarstynowa stwierdzić należy, co następuje:

W myśl ugody, zawartej między gminą m. Lwowa a gminą Zamarstynów d. 2 sierpnia 1879 (uzupełnionej dodatkową ugodą z 9 stycznia 1906), tudzież w myśl Art. V. ustawy z d. 18 grudnia 1881 Nr. 48 Dz. u. kr. ex 1883 — zostało prawo opinacyi na terytoryum gminy Zamarstynowa, objętem okręgiem akcyzowym m. Lwowa, bez wynagrodzenia zniesione i gmina ta nie jest uprawniona na terytoryum powyższem pobierać na potrzeby gminne dodatki do podatku konsumcyjnego od trunków i innych artykułów konsumcyjnych. W zamian za to gmina m. Lwowa wspomnianemi umowami przyjęła na siebie obowiązek ponoszenia z własnych funduszków na określonym wyżej terytoryum gminy Zamarstynowa wydatków na policję lokalną, na urządzenie i utrzymanie publicznych środków komunikacyjnych, tudzież na policję ogniową, a nadto mieszkańcom włączonego do okręgu akcyzowego terytoryum przyznano takie same ulgi mytnicze, jakie przysługują mieszkańcom m. Lwowa.

Ponieważ ani wymienione wyżej ugody ani ustawa z roku 1881 nie zawierają postanowienia, że w razie zmiany wymiaru opłat, ugody te tracą moc obowiązującą i że świadczenia gminy miasta Lwowa na rzecz Zamarstynowa mają być na nowo unormowane, przeto ze stanowika prawnego protest gminny Zamarstynowa przeciw zamierzonemu podwyższeniu opłat miejskich od piwa we Lwowie pozbawiony jest wszelkiej podstawy.

Pozostaje jednak do rozpatrzenia kwestya, czy z uwagi na to, że stypulowane ugodą z r. 1879 świadczenia gminy m. Lwowa unormowane zostały odpowiednio do ustalonej wówczas wysokości opłat i dochodu z nich płynącego — byłoby może względami słuszności wskazane, aby strony interesowane poddały wobec zamierzonego podwyższenia opłat od piwa, odnośne ugody rewizyi i uregulowały wzajemny stosunek na nowo z uwzględnieniem nowej taryfy i innych okoliczności w tym wypadku mogących wchodzić w rachubę.

Wszelako w tym względzie słusznie zwraca uwagę Reprezentacya miasta Lwowa w swej relacyi z 31. października 1912, L. 140214, że wydatki, jakie gmina m. Lwowa wskutek wymienionych umów ponosi na rzecz Zamarstynowa, wzrastają stale i obecnie już kilkakrotnie przewyższają wydatki ponoszone na ten cel w czasach po zawarciu umowy, gdyż objętą okręgiem akcyzowym część sąsiedniej gminy traktuje gmina m. Lwowa pod każdym względem jako przedmieście Lwowa, które korzysta z kolei elektrycznej, z oświetlenia gazowego i z innych urządzeń postępowych, nadających tej części gminy wygląd o wiele korzystniejszy w porównaniu z częścią gminy, leżącą poza linią akcyzową.

Także zatem względy słuszności nie przemawiają za uwzględnieniem protestu gminy Zamarstynowa, co zresztą uznał już Wysoki Sejm, uchwalając w r. 1910 projekt ustawy o podwyższeniu opłat miejskich od napojów spirytusowych bez żadnego nowego wynagrodzenia dla gminy Zamarstynów, i c. k. Rząd, który mimo protestów tej gminy ów projekt ustawy przedłożył do Sankcyi.

Na podstawie powyższego przedstawienia sprawy, uznając w zupełności słuszność motywów, które skłaniają gminę m. Lwowa do starania się o podwyższenie opłat miejskich od piwa,

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

**Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi
wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.**

Marszałek krajowy:

Adam Gołuchowski w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Gnyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

USTAWA

z dnia zmieniająca postanowienia Art. III i VI ustawy z 18 grudnia 1881. Dz. u. kr. N. 48 ex 1883. względnie ust. z 1 sierpnia 1911, Dz. u. kr. Nr. 109 o zniesieniu prawa propinacyi i zaprowadzeniu miejskich opłat konsumcyjnych i policyjnych w król. stoł. m. Lwowie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Art. III i VI ustawy krajowej z 18 grudnia 1881. Dz. u. kr. Nr. 48 ex 1883. względnie ustawy z 1 sierpnia 1911. Dz. u. kr. Nr. 109 przestają obowiązywać w brzmieniu dotychczasowem i mają odtąd opiewać następująco:

Art. III.

Gminie kr. st. m. Lwowa przysłuża prawo pobierać następujące miejskie opłaty konsumcyjne:

1). Od araku koniaku, ponczowej esencji, likierów, rozolisów i innych słodzonych napojów przy wprowadzeniu po 60 K. za (1) jeden hektolitr.

2). Od wódki, rumu i spirytusu, tak przy wyrobie jak przy wprowadzeniu, 56 hal. za jeden stopień hektolitrowy, t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru przy temperaturze + 12° R. odmierzony stopień. Opłacie tej podlegają przy imporcie także inne płyny, w których spirytus stanowi główną część składową.

Spirytus należycie według istniejących w tej mierze postanowień denaturowany- tudzież spirytus używany do celów przemysłowych- wolny od podatku państwowego, wolny jest od tej opłaty.

3). Od piwa:

a) jakiegokolwiek gatunku tak przy wyrobie jak i przy imporcie z wyłączeniem porteru i piwa angielskiego po siedm (7) koron,

b) od porteru i piwa angielskiego po dziesięć (10) koron od hektolitra.

4). Od miodowych napojów, t. j. miodu pitnego, wiśniaku, maliniaku, lipniaku i dereniaku:

a) przy wprowadzeniu 13 koron za jeden hektolitr (100 litrów).

b) przy wyrobie miodu pitnego 35 koron za każdy cetnar metryczny (100 kilogramów) miodu przaśnego (patoki) użytego

do warzenia czyli wyrobu napoju. Przez czas trwania niniejszej ustawy nie może gmina król. stoł. m. Lwowa pobierać dodatku gminnego do państwowego podatku od piwa.

Art. VI.

Przemysłowcom miejscowym, trudniącym się wyrobem, przetwarzaniem lub przerabianiem, tudzież handlem wymienionych w artykule III. niniejszej ustawy napojów, jeżeli one bądź przy wyrobie, bądź przy wprowadzeniu według postanowień powołanego artykułu opłacone zostały, należy się przy wywozie tych napojów z obrębu położonego wewnątrz linii akcyzowej, zwrot miejskiej opłaty konsumcyjnej w następującej wysokości:

1). Za arak, koniak, rozolisy, likiery i esencję ponczową, jeżeli takowe zawierają najmniej 30 procent alkoholu przy eksporcie w ilości co najmniej 25 litrów w jednym naczyniu lub we flaszkach jednolitych ćwierć, pół lub całolitrowych 25 koron za jeden hektolitr;

2). Za rum, wódkę i spirytus przy eksporcie w ilości co najmniej 25 litrów po 56 hal. za jeden stopień hektolitrowy t. j. za każdy w jednym hektolitrze według skali 100 dzielnego alkoholometru odmierzony stopień.

Za inne napoje spirytusowe tak mało osłodzone i zaprawione, że okażą na 100-dzielnym alkoholometrze więcej jak 30 stopni, po 25 koron za każdy hektolitr.

3). Za piwo nie zepsute, które przy próbie po wydzieleniu kwasu węglowego wskaże najmniej $2 \frac{1}{3}$ stopnia sacharometru, przy eksporcie w ilości najmniej pół hektolitra (50 litrów) 7 koron za jeden hektolitr (100 litrów).

3). Za miód pitny nie zepsuty, przy eksporcie w ilości najmniej 25 litrów, 9 koron za jeden hektolitr (100 litrów).

Przewóz podlegających miejskiej opłacie konsumcyjnej napojów gorących przez poborowy okręg miasta Lwowa (transito) jest wolnym od opłaty i ma być unormowany w myśl przepisów obowiązujących co do rządowego konsumcyjnego podatku rogatekowego.

Art. 2.

Przez czas trwania niniejszej ustawy nie może gmina król. stoł. m. Lwowa pobierać dodatku gminnego do c. k. państwowego podatku od piwa.

Art. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 4.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych, w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.